

Samozřejmě že jsem pyšný! Ale snažím se budovat pokoru. Kážu o ní, snažím se na ní pracovat. Pochopitelně jako každého z nás i mě často posedne pycha. A tak se snažím znovu! A to je důležité.

Bůh neočekává askezi, ale lásku a pokoru. Příliš mnoho askeze znamená touhu po moci a ovládnání. Jeden církevní otec řekl tuto překvapivou větu: *Hřích a pokora jsou lepší než ctnost spojená s pychou*. Věřím, že to moc dobře věděl. Vzpomeňme si na pokoru celníka. Farizeus se vychloubal, že je lepší než všichni ostatní: *Já jsem správný chlap, já jsem arcibiskup, já mám vyznamenání... Podívejte, jak jsem štedrý, dávám dolary a plním kasičky v kostele...* Ježíš to viděl a všiml si celníka za sloupem, jak říká: *Já jsem chudák, nejsem nic*. V té době byli celníci z politických a náboženských důvodů vyvrženi. Pán celníka ocenil. *Nepřišel jsem pro spravedlivé, ale pro hříšníky*, říkal Ježíš.

Blahoslavení plačící

Několik dní po tragédii na Manhattanu 11. září 2001 napsal Jean-Marie Colombani, vydavatel francouzského Le Monde: *Všichni jsme Američané*. Tou dobou jsem se vracel z Alžírka a poslal jsem článek, který vyšel na první stránce jedné alžírských novin s titulem *Všichni jsme Alžírčané*. Ve Světovém obchodním centru v New Yorku zemřelo víc než tři tisíce lidí. V Alžírsku bylo teroristy zavražděno sto deset tisíc lidí. Triatřicetkrát víc.

Když v Americe nastane čas bolesti, jsme všichni Američané. Když jsou na Filipínách děti prodávány sexuchtivým turistům, jsem Filipínek. Tohle znamená prožívat blahoslavenství – *plakat s plačícími*. Když Afrika umírá na AIDS, když jsou tam podporovány neudržitelné vlády a když farmaceutické laboratoře chtějí z této nemoci těžit, jsem Afričan.

Další texty v týdnu

Po: Žid 11,32-40; Mk 5,1-20

Út: Žid 12,1-4; Mk 5,21-43

St: Mal 3,1-4; Žid 2,14-18; Lk 2, 22-40

Prameny, odkazy

Luke T. Johnson – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina;

Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz;

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

Navštívil mě jeden pastorační pracovník s patnácti Afričany. Staral se o nemocné, umírající na AIDS. Řekl mi, že bezmocně asistuje u umírání nakažených, které je někdy rychlé, někdy pomalé. Umírají jeden za druhým, protože si nemohou dovolit drahé léky. Léčení stojí padesát eur na den. Tuhle sumu si vydělají za měsíc práce.

Když napalm spálil stovky tisíc dětí, mužů a žen ve vietnamské džungli a zároveň na desítky let zničil místní vegetaci, můžu jen říct, že jsem tehdy byl Vietnamec. V den, kdy Američané bombardovali civilisty a věřili, že míří na ty, kdo se odváží vyslat letadla na *Dvojčata*, byl jsem občanem bombardované země, protože umíraly nevinné oběti. Kdybych chtěl parafrázovat blahoslavenství, řekl bych: *Blahoslavení ti, kteří pláčejí s plačícími*.

Guy Gilbert

– Evangelium podle svatého lotra

Čt: Žid 12,18-19.21-24; Mk 6,7-13

Pá: Žid 13,1-8; Mk 6,14-29

So: Žid 13,15-17.20-21; Mk 6,30-34

4. neděle v mezidobí – cyklus A

30. ledna 2011

¹Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. ²Otevřel ústa a učil je: ³„Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království. ⁴Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni. ⁵Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou zemi za dědictví. ⁶Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. ⁷Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství. ⁸Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha. ⁹Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny. ¹⁰Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je nebeské království. ¹¹Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vyhaně vám připisovat každou špatnost; ¹²radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu.“

Mt 5,1-12a

Úvod k meditaci

Šťastní ti, kdo jsou pokorní, šťastní ti, kdo přinášejí pokoj, šťastní jsou milosrdní, skromní, čistého srdce, vnáší pokoj a spravedlnost... Ježíš nám touto radostnou zvěstí sděluje, o jaké postojce má věřící křesťan usilovat a prosit. Které z blahoslavenství ke mně v současné době zvláště promlouvá? Jakou konkrétní situaci a jaký můj postoj vytahuje zvěst blahoslavenství na světlo a dává sílu, inspiraci? Za co budu dnes děkovat a o co budu Pána prosit?

Výklad biblického textu

Kontext: Úvod k celému horskému kázání obsahuje čtyři oddíly: prostředří (5,1-2), blahoslavenství (5,3-12), identita Ježíšových následovníků (5,13-16) a učení o Zákone (5,17-20). Situování (5,1-2) na horu stojí v protikladu k rovině, kam umísťuje Ježíšovo kázání Lukáš (Lk 6,17-20a). Umístěním kázání na horu se Matouš snaží evokovat biblické představy o horách jako místech Božího zjevení a o hoře Sinaji jakožto místě, kde Bůh zjevil svou vůli Izraeli. Povšimněme si však, že Ježíš učí; není tím, kdo učení přijímá – jako Mojžíš.

Blahoslavenství jako celek (5,3-12) obsahují osm blahoslavenství v 3. osobě množného čísla (*Blahoslavení chudí v duchu...*) a jedno blahoslavenství v 2. osobě množného čísla (*Blahoslavení jste...*). Forma blahoslavenství je známa z hebrejské Bible, zvláště z mud-

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:
Sof 2,3;
3,12-13

2. čtení:
1 Kor 1,26-31

Evangelium:
Mt 5,1-12a

Srovnání:

Mk 3,13

L 6,20-26

Iz 61,2-3

J 16,20

Ž 37,11

Iz 55,1

Jk 2,13

Ž 24,3-4

Žd 12,14

1 P 3,14

1 P 4,14

Mt 23,37

Sk 7,52

Žd 11,37-38

Jk 5,10

roslovných spisů. Žalm 1 je rozšířeným příkladem formy blahoslavenství, v níž je někdo prohlášen za *blahoslaiveného* či *šťastného*: *Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků...* Nejnapadnější odchylkou novozákonních blahoslavenství od vzorce mudroslovných knih je načasování odměny. Mudroslovné knihy předpokládají, že ctnost či dobré jednání bude odměněno již nyní, kdežto novozákonní blahoslavenství zaslíbují plnost života v Božím království. Jsou tedy v prvé řadě eschatologická, i když předpokládají určitou odměnu již nyní.

Blahoslavenství neslouží jako *vstupní požadavky*, ale spíše vymezují, které vlastnosti a činy lidí potom obdrží plnou a příslušnou eschatologickou odměnu.

¹ **Když Ježíš uviděl zástupy:** Nauka horského kázání není určena jen nejužšímu kruhu učedníků (příčemž *učedníky* v žádném případě nelze omezit jen na *dvanáct apoštolů*).

vystoupil na horu: Od čtenářů se očekává, že si představí kopce na západním břehu Galilejského moře, ale pokusy o určení přesného místa jsou zbytečné. Důležitým teologickým poselstvím je to, že na starověkém Blízkém Východě se hory pokládaly za příbytky bohů a byly posvátnými místy. V Ex 19n je Tóra zjevena Mojžíšovi na hoře Sinaj. Stejně jako Mojžíš obdržel Boží přikázání na Sinaji, tak i Ježíš odhaluje Boží vůli na hoře. U Matouše se důležité události Ježíšova života odehrávají na hoře: pokušení (4,8-10), nasycení čtyř tisíců (15,29-39), proměnění (17,1-9), zatčení (26,30-35) a závěrečné pověření (28,16).

³ **Blahoslavení:** Každé *blahoslavenství* vyhláší, že na tom, kdo je takto označen, *spočine požehnání* od Boha. Blahoslavení: výstižněji by se to dalo přeložit jako *šťastní*. V NZ se tento pojem používá pro označení jedinečné radosti prýštící z účasti na Boží spáse, jak vysvětluje rozvedení posledního blahoslavenství v 5,12: *radujte se a jásejte*. Blahoslavení jsou ti, kdo jásají a plesají, protože mohou prožívat naplnění Božích slibů, příchod Božího království.

chudí v duchu: Lk 6,20 má pouze *chudí*. Slovo *ptóchos* označuje *žebráka*, ne jen chudého člověka s nepatrným majetkem. Blahoslavenství by měla být čtena na pozadí starozákonní tradice o zvláštní Boží péči o chudé: *Jestliže se rozhodneš vzít do zástavy plášť svého bližního, do západu slunce mu jej vrátíš, neboť jeho plášť, kterým si chrání tělo, je jeho jedinou příkryvkou. V čem by spal? (Ex 22,25-27); Bude-li u tebe potřebný někdo z tvých bratrů, v některé z tvých bran v tvé zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh, nebude tvé srdce zpupné a nezavřeš svou ruku před svým potřebným bratrem... Potřebný ze země nevymizí. Proto ti příkazuji: Ve své zemi ochotně otevři ruku svému utištěnému a potřebnému bratru (Dt 15,7-11)*. Chudí v duchu uznávají, že závisí na Bohu a že bez něj by neměli život. Toto kázání bylo hozenou rukavicí především tehdejším nadutým a zákonickým náboženským vedoucím. Bylo pro ně výzvou, aby se vrátili k učení starozákonních proroků, kteří stejně jako Ježíš učili, že upřímné naslouchání Božím záměrům a jejich vykonávání je důležitější než vnější dodržování obřadů.

nebeské království: Království označuje Boží vládu či svrchovanost, zde převažuje jeho eschatologický význam, i když odměnu již v tomto věku také nelze vyloučit. Výraz *nebesa* je židovský opis slova *Bůh* (viz 1 Mak), který byl zjevně určen k tomu, aby se zabránilo příliš volnému používání Hospodinova jména.

4 Blahoslavení plačící: Toto je nejparadoxnější blahoslavenství: šťastní jsou ti, kdo jsou smutní! Nemusíme *spiritualizovat* tento verš: nejedná se nutně o truchlení pouze nad hříchy či nad morálním zlem. Pozadím je Iz 61,2-3: *... vyhlásit léto Hospodinovy přízně, den pomsty našeho Boha, potěšit všechny, kteří pláčou, pozvednout truchlící na Sijónu, dát jim místo popela na hlavu čelenku, olej veselí místo smutku, závoj chvály místo ducha beznaděje*.

⁵ **Blahoslavení tiší:** Tiší, lépe řečeno mírní, s mírem v srdci, jsou ti, kdo se neprosazují ostrými lokty, kdo ovládají hněv, ctižádost, bezohlednou touhu po sebeuplatňování.

⁸ **Blahoslavení čistého srdce:** Bylo by chybou myslet zde jen na neproviňování se proti šestému přikázání! V tomto blahoslavenství jsou zahrnuti ti, kdo mají nitro očistěné od hříchu a prostoupené Boží vůlí a Božím slovem, ti, kdo jsou vnitřně pravdiví.

¹⁰ **Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost:** Zmínka o *spravedlnosti* je ohlasem čtvrtého blahoslavenství (5,6) a připravuje na požadavek lepší spravedlnosti (5,20). Odměna (*neboť jejich je nebeské království*) spojuje toto blahoslavenství s prvním. Členové matoušovské obce mohli považovat toto blahoslavenství za popis společenského ostrakismu (vyločení ze společnosti), které museli snášet kvůli svému neobvyklému způsobu praktikování judaismu.

K tématu

Blahoslavenství jsou radostnou zvěstí v nejsilnějším slova smyslu: zvěstují radost největší a nejkutečnější, protože darovanou Bohem. Blahoslavenství jsou začátkem Ježíšova učení, určují jeho základní vlastnost: jako radostnou zvěst. Kristus přišel hlásat plnost radosti, a nejen hlásat, ale i darovat (srv. Jan 2,1-11: zázrak v Káni, dar vína jakožto symbol radosti). Vidíme zde naplnění příslibu z Iz 61,1: *Pán mě poslal hlásat radostnou zvěst chudým* (a právě první blahoslavenství je určeno chudým, 5,3). Bylo by špatné vidět v těchto slovech především mravní nárok, protože na prvním místě se zde zvěstuje radost, která je Božím darem. Je sice pravda, že tato radost je příslibena lidem splňujícím určité požadavky (chudobu, čistotu srdce...), nicméně tyto nároky nejsou přikazovány výslovně: mravní požadavek tedy ustupuje radostné zvěsti.

Angelo Scarano – www.pastorace.cz

Jedině s čistým srdcem můžeme spatřit Boha

Musíme se zbavit vši vnitřní nečistoty, všeho, co nás zavaluje, abychom viděli Boha. Víra znamená vědět, že jsem milován, a neustále se očisťovat. Všichni, kdo poznali zradu v lásce, to vědí. Co bolí víc, než když vás zradil v lásce někdo, kdo vám říkal *miluji tě*? Existuje větší utrpení? Víra znamená, že víme, že jsme milováni bezpodmínečně, naprosto a absolutně někým, kdo nás nikdy nezradí. Jmenuje se Bůh-Láska. Víra znamená milovat – to je naše vyznání.

Někdy mi říkají, že mi chybí pokora. I moje matka mi často říkala, že jsem pyšný. Odpovídal jsem, že má určitě pravdu. Jednou neopatrně dodala, že je pokorná. Tak jsem jí řekl, že je z nás dvou ta pyšnější, protože já jsem smířený s tím, že jsem pyšný, zatímco nikdo nemůže říct, že je pokorný, pokud takový skutečně je. Ale když nepočítáme tuhle slovní přestřelku, byla má matka pokora sama.